

AMOR OCH PSYKE

En kvinnlig hjältesaga
Enligt den grekiska myten
fritt efter Apuleius

BERÄTTAREN PSYKE - Psyke som äldre

LYKKE - barn

PSYKE - Psyke som ung

AMOR - Kärleks gud, Psykes älskade

VENUS - Gudinna, Amors mor

MYRAN o ÖRNEN - djur som hjälper

*Signatur: Världens bästa berättelser.
Amor och Psyke. En grekisk myt.*

SCEN 1

*(Hemma i lägenheten, stadens ljud hörs utifrån. BERÄTTAREN
PSYKE med LYKKE sitter i sängen)*

BERÄTTAREN PSYKE

Nu ska jag berätta för dig vad som hände för längesedan.
Då på den tiden när jag var ung var jag en rätt ensam
flicka. En vacker ensam flicka. De sa att jag var så
gudomligt vacker att ingen vågade vara med mig.

LYKKE

Men om du var så vacker, vad du inte lycklig?

BERÄTTAREN PSYKE

Vad hade jag för glädje av att vara så vacker? Jag blev
beundrad som ett vackert konstverk som en staty! Min pappa
sa att jag var så vacker att till och med när skönhets-
gudinnan, självaste Venus, (*PSYKE: självaste Venus*) hörde
talas om mig så...

LYKKE

Så blev hon svartsjuk!

BERÄTTAREN PSYKE

Rosenrasande! Hon som var gudinna - stor och mäktig - och
vackrare än någon levande varelse. Hur kunde hon vara
svartsjuk?

LYKKE

Vad hände? Vad sa Venus

SCEN 2

(VENUS vid sin boning. Havet med vågor. AMOR kommer)

VENUS

Den där flickan! (Ropar på sin son) Amor?!

AMOR (kommer)

Ja!

VENUS

Min kärleks gud till son. Lilla älskling! Visst älskar du din mor?

AMOR

Ja mor.

VENUS

Då vill jag att du ser till att den där oförskämda flickan, hon ska bli hopplöst förälskad i den värsta varelse du kan tänka dig. Använd din söta lilla pilbåge och se till att kärlekspilen träffar rätt.

AMOR

Ja mor.

BERÄTTAREN PSYKE

Jag blev satt på den högsta klippan.

(På en klippa. UNGA PSYKE gråter stilla. AMOR lyfter sin pilbåge; strängen spänns, pilen skjuts iväg)

Så lyfte Amor sin pilbåge, spände strängen och siktade!

AMOR

Oj...

BERÄTTAREN PSYKE

Men han snubblade

AMOR

Aj!

BERÄTTAREN PSYKE

och sköt sig själv i foten...

AMOR

Oj...

LYKKE

Han blev kär i dig!

(MUSIK. Vind lyfter UNGA PSYKE och sveper henne ner i dalen.)

BERÄTTAREN PSYKE

Då blåste det upp och västanvinden tog tag i mina kläder, jag svävade, virvlade runt i luften. (vinden susar) Sen föll jag långsamt och landade i det daggvåta gräset och där slumrade jag till.

LYKKE

Å!

(MUSIKEN ut)

SCEN 3

(Dalen tidig morgon.)

BERÄTTAREN PSYKE

När jag vaknade kände jag inte igen mig. Där fanns ett slott!

(UNGA PSYKE öppnar slottsporten, går in i slottet.)

PSYKE

Å! Titta! Hallå...

BERÄTTAREN PSYKE

Det var spår efter någon.

LYKKE

Det fanns inte någon där?

BERÄTTAREN PSYKE

Där fanns ett dukat bord och en bäddad säng.

(AMOR nynnlar)

LYKKE

Var du ensam?

BERÄTTAREN PSYKE

Jag hörde någon men såg ingen.

PSYKE

Hallå...?

BERÄTTAREN PSYKE

Så somnade jag. Men så...

(AMOR viskar i Psykes öra, som musik)

AMOR (viskande)

Ho ho. Psyke

BERÄTTAREN PSYKE

...viskade någon i mitt öra!

LYKKE

Mitt i natten!

BERÄTTAREN PSYKE

När jag vaknade på morgonen kunde jag inte se någon.

PSYKE (ropar försiktigt)

Ho ho...Hallå?...Hoho... Var är du? Ho ho...

(Musik)

BERÄTTAREN PSYKE

Där fanns mat och vacker musik!

LYKKE

Du stannade kvar?

BERÄTTAREN PSYKE

Ja i flera dagar!

(Musik slut)

SCEN 4

(Slottet. Amor nynnär viskande.)

BERÄTTAREN PSYKE

Men en natt ...

PSYKE

Vänta! Försvinn inte! Jag ska tända ett ljus!

AMOR

Nej! Nej! Tänd inget ljus.

PSYKE

Hur ska jag annars kunna se dig?

AMOR

Du får inte se mig.

PSYKE

Vad heter du?

AMOR

Du får inte veta mitt namn.

PSYKE

Hur ska jag då veta vem du är? *(Tystnad. Inget svar.)*

Varför gömmer du dig?

AMOR

Fråga inte.

PSYKE

Du kanske är en gud?

SCEN 5

LYKKE

Han var Amor!

BERÄTTAREN PSYKE

Han kunde inte berätta för Venus att han var där. Hans mor hade blivit rasande.

LYKKE

Det var därför han gömde sig för dig!

BERÄTTAREN PSYKE

I slottet var det så att så fort jag uttalade en önskan så gick den i uppfyllelse!

(Musik)

PSYKE

Jag önskar mig... frukt! Aaa...

(tuggar på ett äpple)

BERÄTTAREN PSYKE

Efter ett tag... Det blev ganska tråkigt. Jag började längta efter mina systrar. Amor var försvunnen på dagarna och kom bara i skymningen.

(AMOR och UNGA PSYKE i slottet)

PSYKE (*sorgsen*)

Var är du?

AMOR (*sjungande viskande, lekande*)

Här. Ho ho...

(Psyke svarar inte)

Du har det väl bra här? Du får allt du önskar dig.

PSYKE

Jag längtar efter mina systrar.

AMOR

Hälsa på dem då. Fast lova att komma tillbaka!

PSYKE

Ja.

AMOR

Västanvinden hjälper dig.

(Musik. Vind blåser iväg med Psyke)

SCEN 6

(Rummet i lägenheten)

LYKKE

Du träffade dina systrar!

BERÄTTAREN PSYKE

Jo

LYKKE

De måste blivit glada!

BERÄTTAREN PSYKE

men... De ställde så många frågor; Vem är han? (*PSYKE: Jag vet inte...*) Vad heter han? Hur ser han ut? (*PSYKE: vet inte...*)Men jag kunde ju inte svara på en endaste fråga...

LYKKE

Kunde du inte?

BERÄTTAREN PSYKE

De sa: Du kan inte leva med någon som du inte vet vem det är! Eller ens vet hur han ser ut! Och de sa: Tycker du inte det är konstigt att han gömmer sig för dig? Han kan vara ett odjur!

(MUSIK. AMOR och UNGA PSYKE i slottet)

AMOR

Vad sa dina systrar?

PSYKE

De undrade om dig.

AMOR

Ja?

PSYKE

Jag kunde inte svara. Jag har inte sett dig.

AMOR

Nej.

PSYKE

De sa att du kanske är ett monster eftersom du inte vill visa dig! En orm! En drake... Varför får jag inte se dig?

AMOR

Vår kärlek är större än något annat som funnits på jorden.
(*Psyke gråter.*) Större än något annat.

PSYKE

Vem är du?

SCEN 7

LYKKE

Du fick inte veta.

BERÄTTAREN PSYKE (*unisont med Unga Psyke*)

Jag måste få veta.

(Slottet, i sängen på natten. UNGA PSYKE hör AMOR sova.)

BERÄTTAREN PSYKE

Och så kom natten och snart sov Amor.

PSYKE (*Psyke upprörd, viskar, tvekar*)

Jag kan kika lite snabbt med hjälp av ljuset. Jag behöver bara se hans ansikte.

(hör AMORS andning)

Han sover så djupt så djupt. Tänk om han är en drake...

(Psyke tänder ett ljus.)

LYKKE

Du tände ljuset!

BERÄTTAREN PSYKE

I ljuset såg jag den mildaste vackraste, den sköne
kärleksguden själv.

(Musik. Unga PSYKE drar efter andan hänförd.)

När jag avslöjat hemligheten blev jag så rädd att min hand
darrade... så

(Unga PSYKE darrar till)

... det heta stearinet från ljuset rann ner på hans högra
axel.

(AMOR skriker till av smärtan från ljuset)

PSYKE

Vad har jag gjort!

BERÄTTAREN PSYKE

Jag brände honom!

PSYKE

Hans vackra hud...

(Unga PSYKE och AMOR ser på varandra.)

AMOR

Varför?

PSYKE

Du...

AMOR

Du fick inte se på mig!! Nu måste jag lämna dig.

(AMOR flyger iväg. UNGA PSYKE djupt förtvivlad.)

BERÄTTAREN PSYKE *(unisont med unge Psyke)*

Han var det vackraste jag sett!

PSYKE

Vad har jag gjort?

SCEN 8

(Unga Psyke vandrar längst stranden förtvivlad.)

LYKKE

Letade du efter honom?

BERÄTTAREN PSYKE

Ja. Jag följde stranden. Jag vandrade långt, jag hade bestämt mig för att hitta honom. Amor, son till gudinnan Venus. Jag sökte upp henne.

(Havet. VENUS boning. UNGA PSYKE kommer dit)

PSYKE

Högt vördade gudinna, Venus, jag är en enkel människa.
Mitt namn är Psyke och

VENUS

Flicksnärta! Jag vet vem du är. (*gapskrattar*) Äntligen hedrar du mig med ett besök. Eller det är kanske min son Amor, som du nästan bränt ihjäl, som du vill hälsa på? Han ligger fortfarande och plågas av brännsår.

PSYKE

Amor...

VENUS

Ja Amor. Avbryt mig inte! Tror du att du någonsin ska få möta honom igen?

PSYKE

Säg vad ska jag göra?

VENUS

Usch, du är så ful, men kanske är du huslig och flitig istället! (*Skrattar*) Nu ska vi se HUR flitig du är? Här har du vete, havre, hirs, ärtor.

(Venus tar en kruka, håller ut kornen i en enda stor hög.)

Få se nu om du klarar att sortera kornen så de ligger i olika högar. Innan det blir mörkt!

(VENUS går. UNGA PSYKE förtvivlad framför alla frön, korn.)

BERÄTTAREN PSYKE

Där satt jag alldeles förlamad.

PSYKE

Hur skulle jag skapa ordning i oredan?

(MUSIK med myror)

MYRAN

Systrar nu ska vi hjälpa en flicka!

LYKKE

Du fick hjälp av en myra!

MYRAN

Hon är förälskad i självaste kärleksguden!

(Myror strömmar till)

BERÄTTAREN PSYKE

Myror från alla hörn vällde fram och febrilt sorterade de fröna och kornen.

MYRAN

Skynda er!

(MUSIK, tvärt slut.)

SCEN 9

(VENUS boplats vid havet.)

VENUS

Jasså... Jaha det lyckades du med. Ser du den där spetsiga bergstoppen?

PSYKE

Ja

(VENUS skrattar)

BERÄTTAREN PSYKE

Från toppen strömmade kolsvart vatten ner mot underjorden.
Därifrån krävde Venus en skål med iskallt vatten.

VENUS

Ha ha. Till brädden fylld!

(Venus iväg Vatten forsar. UNGA PSYKE kämpar, klättrar)

BERÄTTAREN PSYKE

Klippan var hal, skrovlig och brant.

LYKKE

Du kunde halkat!

BERÄTTAREN PSYKE

Jag var så rädd att jag inte ens kunde gråta. Det lät som
forsen ropade Bort! Bort! Då hörde jag..

(ÖRN flyger till UNGA PSYKE)

ÖRNEN

Flicka lilla!

BERÄTTAREN PSYKE

...ett vingsus!

BERÄTTAREN PSYKE

Det var en örn!

ÖRNEN

Räck mig skålen! Låt mig hämta åt dig!

(ÖRNEN tar vatten)

BERÄTTAREN PSYKE

Inte ens det stillade hennes vrede.

(VENUS boning)

VENUS

(Ha ha) Bege dig genast till underjorden. Där finns ett alldeles speciellt skrin. Ett skrin som du ska hämta och ge till mig. Innehållet tillhör mig.

PSYKE

Från underjorden klarar sig ingen. Ingen kommer därifrån. Ingen...

SCEN 10

(MUSIK.UNGA PSYKE på väg mot underjorden)

BERÄTTAREN PSYKE

Jag visste ingen som återvänt därifrån. Men jag hade inget val.

LYKKE

Hur kom du dit?

(Kerberos som vaktar underjorden morrar)

BERÄTTAREN PSYKE

Underjorden vaktas av en hund (*PSYKE: Kerberos*) och för att den skulle släppa in mig tog jag med mig bröd.

PSYKE

Här...

(Kerberos skäller, gläfsar. Psyke lockar med brödet

BERÄTTAREN PSYKE

Jag sträckte fram min hand...

PSYKE (*ryser*)

Snälla, bit inte av mig handen...

BERÄTTAREN PSYKE

Du kanske tror du sett en hund men Kerberos... han är trehövdad... och skäller med sina tre käftar samtidigt. Jag tittade på honom. Kerberos tittade tillbaka.

PSYKE

Snälla...

BERÄTTAREN PSYKE

Men han tog mitt bröd. Och så släppte Kerberos förbi mig.

(PSYKE in i underjorden)

BERÄTTAREN PSYKE

Jag kom in i underjorden.

LYKKE

Hittade du skrinet?!

BERÄTTAREN PSYKE

Ja, jag hittade skrinet. Jag öppnade det...

PSYKE (*öppnar skrinet*)

Jag måste få veta.

BERÄTTAREN PSYKE

Där fanns... sömn.

(MUSIK) Jag sjönk ner i djup dvala.

(PSYKE faller i djup sömn. MUSIKEN slut)

LYKKE

Så kan det inte sluta!

BERÄTTAREN PSYKE

Så slutade det inte!

SCEN 11

(I dalen UNGA PSYKE och AMOR. MUSIK)

BERÄTTAREN PSYKE

När jag sovit länge, länge kände jag något fjäderlätt mjukt som strök mig över pannan. (*Hör AMORs närhet*) Jag öppnade ögonen och där var Amor!

AMOR

Psyke...

BERÄTTAREN PSYKE

Det var han som strök mig över pannan!

PSYKE

Jag ser dig.

BERÄTTAREN PSYKE

Jag såg honom. Och han var vackrare än någonsin.

AMOR

Psyke. Det är du.

PSYKE

Ja det är jag! Jag ser dig.

AMOR

Ja du får se mig.

SLUT